

morala obustaviti poslovanje in se preseliti v Jugoslavijo. Tovarna sprejema naročila samo na debelo ter izdeluje iz lepenke raznovrstne škatlice n. pr. za perilo, cikorijo, cigarete, tobak, klobuke, lekarničarje, piškote, nadalje šolske torbice in sploh vse v kartonastem stroko spadajoče izdelke. Trdka ima svojo obratno posredovalno poslovalnico v Ljubljani, Mestni trg 6, skozi vežo, levo.

— **Za povzdigo strokovnih šol v Jugoslaviji** je dalo ministrstvo za trgovino in obrt na razpolago 7 milijonov dinarjev. Kapital se porabi za povzdigo in izboljšanje obrtno-rokodelskih šol v naši državi.

— **Preuredba državnih štipendij za dijake.** Presburo javlja uradno: Finančni minister objavlja v svoji št. 1—11.951 od 1. aprila 1920: Ministrskemu svetu. V inozemstvu se uči veliko število naših dijakov. Njih število znaša več tisoč. Deloma so državni štipendisti, drugi del pa se uči ob stroških svojih sorodnikov. Eni in drugi se obračajo na našo državo in zahtevajo podporo od finančnega ministrstva, da jim menja dinar za tujo valuto po državnem kurzu. Medtem pa je dognano, da je med dijaki mnogo takih, ki imajo slabe uspehe v učenju in ki predavanj zelo slabo ali sploh ne obiskujejo. Ravnotako je med starši teh dijakov mnogo takih, ki niso naši podaniki in ki niso plačevali državi dolžnega davka. To ne more in ne sme tako dalje ostati, ker so naše finančne razmere take, da ne moremo več trpeti neopravičenih izdatkov, niti ne moremo dovoljevati večjih zaključkov tujih valut, s katerimi mora ministrstvo in država danes delati varčno in racionalno. Da bi se napravil potreben red glede dajanja podpor dijakom v inozemstvu (zamenjava po državnem kurzu), mi je čast predlagati ministrskemu svetu, da izvoli skleniti, da sklep finančnega ministrstva od 8. t. m., št. 1033 ne obvelja in da se s temi podporami smejo koristiti samo 1. dijaki, ki redno polagajo izpite in ki predložijo do 1. junija t. l. potrdilo pristojnih šolskih oblasti, da so napravili periodične šolske izpite. Dijakom začetnikom, ki ne polagajo izpitov, ni treba predložiti teh potrdil.

— **Študiranje v inozemstvu.** Dne 1. aprila je minister za prosveto podpisal novo naredbo glede šolanja dijakov v inozemstvu. Po tej naredbi bo izbiral gojenec vseučiliški svet v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani, in sicer največ do 40 na leto. Število medicincev, ki sedaj študirajo v inozemstvu, ostane, ako položijo tekom enega tečaja vse predpisane izpite. Tudi ostanejo na tujih šolah vsi slušatelji drugih fakultet, ki potrebujejo za dovršenje svojih študij le še dva semestra. Vsem ostalim se štipendije odzamejo.

— **Društvo prijateljev poljskega naroda** v Ljubljani si je na obćnem zboru dne 26. marca izvolilo ta-le odbor: dr. Fr. Ilesič, predsednik; dr. Fr. Stelč, podpredsednik; gđca. Lida Černakova, tajnica; dr. Jos. Debevec, blagajnik; odborniki: gg. Branimir Kozina, Vilko Mazi, dr. Jak. Mohorič, Albin Prepeluh, dr. R. Molč. Preglednika računov sta gg. dr. J. Vrančič in A. Zajc. Tečaj poljskega jezika vodi g. dr. Vlad. Vidmar. Članarina znaša od slej letnih 10 K; članov šteje društvo že nad 80; največ jih je v Ljubljani, so pa tudi po drugih krajih; zlasti se oglašajo gospodje, ki so bili med vojno kot vojak ali uradniki na Poljskem in imajo samo prijetne spomine na bratski poljski narod. — Pojasnila o društvu dajeja zlasti prof. Ilesič in prof. Debevec, oba v Ljubljani, Zarnikova ulica. — Na predlog društvenika g. konzula Mlečislava Mistata in opernega pevca R. Zatheva razširi društvo kmalu svoj delokrog. Dne 19. aprila priredi v ljublj. Unonu velik koncert s samo poljsko glasbo.

— **Pri poljskem konzulatu v Ljubljani** so učni načrti in predpisi visokih šol, katere sprejemajo jugoslovanske dijake, na razpolago v informativne svrhe. Vsekonzulat posreduje tudi pri pošiljati gmotnih sredstev dijakom, kateri študirajo na Poljskem.

— **Vseslovenski trgovski shod** se vrši dne 11. t. m. v Ljubljani ob 10. predpoldne v veliki dvorani hotela „Union“. Med raznimi točkami dnevnega reda se bode razpravljalo tudi o našem trgovskem šolstvu. Poročevalec je dr. Josip Hacin.

— **Novi tečaji za slovensko stenografijo,** nemško stenografijo, strojepisje, slovensko korespondenco, nemško korespondenco, računstvo, slovensko knjigovodstvo, nemško knjigovodstvo, slovensko začetnike, hrvaščino, nemščino za začetnike, lepopisje in cirilico začnejo dne 3. majnika 1920. — **Zasebni učni zavod Legat v Mariboru.**

— **Dneva vojnih sirot** sta 24. in 25. majnik. Na Hrvaškem in v Sloveniji bode ta dva dneva pouka prosta, obenem

pa se bode povsod pobiralo prispevke za vojne sirote.

— **Veliki ljudski koncert** prirede sredi t. m. gojenci in gojenke drž. učiteljskega v Mariboru. Koncert se bo vršil pod vodstvom gg. prof. Družoviča in Berana in bo obsegal več opernih zborov s spremljevanjem divizijske godbe, več mešanih zborov, med njimi Försterjeve „Naše gore“, ruske narodne pesmi in drugo. Pri koncertu bo sodelovalo okoli 120 pevcev in pevka ter 50 godbenikov.

— **Tretji simfonični koncert v Mariboru.** Mariborska divizijska godba v Mariboru priredi pod vodstvom kapelnika Ferdo Herzoga, v slavnostni dvorani pivovarne Götz, dne 10. aprila 1920 ob 20. uri (ob 8. zvečer) III. simfonični koncert. Izvaja Smetana, „Mà vlast“, („moja domovina“) ciklus šesterih simfoničnih slik (Višegrad, Vltava, „Sarka“, „Z českých luhův a hajův“, „Tabor“, „Blaník“). Predprodaja vstopnic v trgovini muzikalij Jos. Höfer in v papirni trgovini Zlata Bršnik, Slovenska ulica, od 6. aprila 1920 naprej. Čisti dobiček je namenjen invalidom.

— **Darujte knjige za zasedeno ozemlje!** Pisarna za zasedeno ozemlje prosi, da ji naši narodnjaki darujejo knjige, katere želi ljudstvo v zasedenem ozemlju, ker so tamkajšnje knjižnice večidel uničene. Rodoljubi naj pošljejo, kar premorejo, knjige zgodovinske vsebine, pesništve, narodne pesmi, strokovne poučne in znanstvene knjige itd. Pisarni za zasedeno ozemlje v Ljubljani ali pa tajništvu jugoslovanske demokratske stranke v Ljubljani, Narodni dom, katero bo izročilo iste omenjeni pisarni.

— **Zavetišča za vojne sirote.** Vlada je dovolila za podporo in ustanavljanje zavetišč za vojne sirote 15 milijonov dinarjev. Predvsem se bodo ustanovila taka zavetišča v onih krajih, ki so največ trpeli vsled vojne.

— **Kulturno posojilo.** Ministrstvo za prosveto je prejelo dve ponudbi za veliko kulturno posojilo. Ponudbi sta podali Anglija in Švica, ki hočeta s svojim denarjem povzdigniti vse kulturne zgradbe in ustanove v naši državi.

— **Seznam predavanj na ljubljanskem vseučilišču** je ravnokar izšel ter obsega navodila za inskripcijo, seznam akademičnih oblasti, seznam predavanj na vseh petih fakultetah, izpitne skupine na filozofski fakulteti, izpitni red, glavne določbe iz obće uredbe univerze in disciplinarni red.

— **Občina Sevnica,** kateri županuje sedaj tovariš Josip Mešiček, je kupila šolsko poslopje nekdanje trirazredne zasebne šole nemškega „Schulvereina“ z vsem inventarjem.

— **Članarina in darila za učiteljski konvikt.** Učiteljska tiskarna 500 K. — Erbenik Ivan, strokovni učitelj v Ljubljani, 10 K. — Kavčič Fran iz D. M. v Polju, 10 K. — Korbar Anton iz Preserja, 4 K. — Potočnik Alojzij iz Ljubljane, 4 K. — Javoršek Anton iz Ljubljane, 4 K. — Vita Zupančič iz Ljubljane, 2 K. — Sodnikova Marija iz Ljubljane, 5 K. — Golobova Albin iz Ljubljane, 5 K. — Mikarjeva Marija iz Ljubljane 10 K. — Dermelj Ljudevit iz Ljubljane, 2 K. — Schifferer Fran iz Ljubljane, 2 K. — Zirkelbach Viljem iz Trebji, 5 K. — Pavel Gorjup iz Ljubljane, 4 K. — Porekar Anton 20 K. Vavpotič Frančiška 20 K. Angela Porekarjeva 10 K. vsi na Humu pri Ormožu. — Današnji izkaz K 617. — Hvala! Živili nasledniki! — Jakob Dimnik, blagajnik.

## Neodrešena domovina.

— **Učiteljsko društvo za Trst in okolice** je zborovalo pretekli mesec v barokovski ljudski šoli. Zborovanja se je udeležilo preko 80 tovarišev(ic), kar je pač znamenje, da raste zanimanje med člani za društveno delovanje. Predsednik tov. Germek je podal v kratkih potezah sliko enoletnega dela društvenega odbora. Poudarjal je, da je imel odbor precejšnje težave radi nastajajočih zunanjih razmer, zlasti v obćevanju z uradi raznih oblasti. Na koncu svojega govora je omenil, da se je odsotni nadzornik A. Kraitzer pismeno opravičil, da pa pošilja učiteljskemu pozdrave ter želi njegovemu delu najboljših uspehov. — Poročilo tajnikovo je bilo sprejeto brez debate; istotako poročilo blagajničarke. Dalje se sprejemajo nekatere od odbora predlagane izjeme pravil. — Za novega društvenega predsednika je predlagal tovariš Gruntar tovariša Ivana Daneua. Predlog je bil enoglasno sprejet. Nadaljni odbor sestoji iz tovarišev: J. Gorkič, podpredsednik; Iv. Kraševac, I. tajnik; A. Čok, II. tajnik; J. Ribičič, A. Bukavec, C. Valentič, M. Dolenc in K. Subotič, odborniki. — Sprejeti so bili nadalje sledeči predlogi: 1. Društvo naj izvoli odsek 4 članov, ki naj se oaze po primernih predavateljih za izvenšolsko delo. 2. Ustanovi naj se društvena knjižnica. 3. Novi odbor naj uvede po možnosti v svrhu medsebojnega spoznavanja društvene izlete.

— **Prvi izlet „Učit. društva za Trst in okolice“** se je vršil v nedeljo dne 14.

marca, in sicer v Podrago pri Vipavi, kjer je učiteljsko na domu „Zvončkovega“ pesnika Frana Žgurja prebilo par lepih uric v družbi nekaterih tovarišev in tovarišic v Vipavskega. Prihodnji izlet se vrši meseca maja k izviru Rižane (k „Zvončku“) v koperskem okraju. Pozdravljeni, tovariši, v rajskolepi predloški fari!

— **Vojne odškodnine v zasedenem ozemlju.** V smislu dosedanjih naredb italijanskih oblasti in po dosednji praksi, se vojne odškodnine v zasedenem ozemlju za sedaj ne izplačujejo. Pač pa se dajejo predjem na bodočo vojno odškodnino in sicer 40—50 odstotni. Kdor hoče doseči tak predjem, mora vložiti prošnjo ter v prošnji dokazati s pričevalom županstva, da je rojen, pristojen in da biva v deželi (zasedenem ozemlju). Predjem za premičnine so za sedaj ustavljeni. Lahko se pa v prošnji za predjem na račun odškodnine za nepremičnine prosi tudi za premičnine. Oškodovane osebe, katere niso rojene ali pristojne, ali ki ne prebivajo sedaj v deželi, glasom dosedanjih naredb ne pridejo še v poštev. Glede njih je samo toliko omenjeno, da se bo odškodnina določila pozneje (po končanem sklepu miru), pri določitvi pa bo merodajna reciprocieta. Nato opozarjamo vse naše ljudi, kateri imajo pravico do odškodnine in ne prebivajo sedaj v zasedenem ozemlju ali na niso tja pristojni oziroma rojeni. Ločiti je od vojnih odškodnin rekvizicije, t. j. odvzete imetja od strani italijanskih oblasti proti potrdilu. Če posameznik dokaže z bonom, da se mu je lastnina rekvirirala, je upravičen takoj zahtevati odškodnino. Vsake trditve od kakršnekoli strani, da je mogoče doseči odškodnino (oziroma predjem), ako niso dani vsi zgori navedeni pogoji, so neresnične, vsled česar opozarjamo naše ljudi, da so v tem oziru oprezní. V praksi se vršijo cenitve silno počasni in tudi predjem v obliki 3 odstotnega posojila je danes še precej težko dobiti.

— **Giuseppe Mazzini in slovansko Primorje.** Toliko slavljani italijanski rodoljub Giuseppe Mazzini (1805-1875) praviv svojem spisu „Doveri dell' uomo“ (Dolžnosti človekove) v poglavju: „Dolžnosti do domovine“ sledeče: „Vam, Italijanom, je odkazal Bog, kakor da vas ljubi bolj od drugih, domovino, ki ima v vsej Evropi najboljše naravne meje. V drugih deželah z manj določenimi ali bolj pretrganimi mejami morejo nastati prepiri, ki jih bo sicer nekoč razrešilo mirovno sodišče vseh, a so doslej stali in bodo še stali krvave solze; zbog vaše zemlje teh preprirov ne bo. Bog je potegnil okoli vaše zemlje mejne črte, vzvišene nad vsak dvom; na eni strani Alpe, najvišje gorovje v Evropi; na drugi strani morje, neizmerno morje. Odprite šestilo: započite en krak na sever Italije, v Parno; drugi krak pa v ustje rečice Varo in zaznamujte v smeri proti Alpam polukrog: tista konica, ki bo dovršila polukrog, zadela ob ustje Soče, bo označila mejo, ki vam jo je dal Bog. Do tiste meje se govori in razume vaš jezik; onkraj nimate pravice.“ Današnji Italijani imajo za to svarilo svojega narodnega apostola le gluha ušesa in skušajo utajiti besede Mazzinijeve, na katere so s svoječasnó tolikokrat sklicevali. „Domovina je ena in nedeljiva. Kakor se člani družine ne vesele skupne mize, če je eden od njih dakeč, ugrabljen bratovski ljubezni, tako se tudi vi ne veselite in ne najdete pokoja, dokler je del ozemlja, na katerem se govori vaš jezik, odtrgan od naroda!“ Naj lodo vse te Mazzinijeve besede našim zaslužnim bratom in sestram v bo-drilo na velik dan, ki pride!

— **Poitalijančevanje slovenske Vipave.** Italijani skušajo na vsak način zasedenemu ozemlju dati vsaj na zunaj italijanski značaj. Tako so v trgu v Vipavi nabili na vseh uličnih vogalih deske z velikimi italijanskimi uličnimi napismi. Trg pred šolo so prekrstili v „Piazza Garibaldi“. Že mislijo, da je iz slovenske Vipave postal „Vipacco italiano“. Kako se smešijo!

## ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918.)

## XLIX. izkaz.

Po 169 K: Šolsko vodstvo pri Sv. Marku p. Ptuj. Prispevali so: M. Marinič 32 K, P. Jaklič 25 K, A. Kovačeva 22.50 K, A. Kegl 22.50 K, J. Budinecova 22.50 K, R. Burja 22.50 K, F. Miheličeva 22.50 K. Po 100 K: Šolsko vodstvo v Semiču, in sicer so darovali po 25 K: Razpotnik Albin, Ana Erzhova, Angela Lengar-Nagodetova in Albin Možinova, Po 20 K: Zirkelbach Viljem — Treblja: Sador Vendelin — Ljubljana. Po 5 K: Menard Viljem, Herbst Pavel in Grašič Franc — Sp. Šiška. — Današnji izkaz 324 K. Prej izkazanih 19.079 K. Skupaj 19.403 K.

Ivan Petrič,

Ljubljana, VII., Gasliška cesta 172.

Listnica uredništva. I. J.: Lepa hvala! Članek priobčimo v prihodnji številki. —

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljskega“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

## Učiteljskim društvom!

Za leto 1920 znaša Zavezina članarina 120 K. Članarina se plačuje pottom domačega društva Zavezinemu blagajniku v Kranju. — Vse izpremembe (prirastek, izstop oz. preselitev) je javiti takoj vodstvu Zaveze v Ljubljani, preselitev in znesek vplačane članarine tudi novemu društvu. To društvo naj tudi takoj sporoči vodstvu novi prirastek s točnim naslovom in kje je bil preje včlanjen. — Kdor le more, naj odšteje takoj celoletno članarino. — Društvo je odgovorno za prijavljene člane. — Pojasnila o Zavezi daje strokovno tajništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna. — Liste reklamirajte takoj, ne pa šele po preteku več mesecev. — Popotnik izhaja četrtletno. — Za neorganizovane znaša Popotnikova naročnina 30 K, Učit. Tovariša 40 K in Zvončka 20 K.

## Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. marca 1920 K 125.303.69.

Hranilne vloge se obrestujejo

po 4 %.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/25. do 1/26. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znamk za 1 K se ne odgovarja.

Doprsni kip v naravni velikosti  
blagovestnika Jugoslovanske Matice

SIMONA JENKA

po originalu prof. ALOJZIJ REPIČA

prodaja komad po 100 K

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Frančiškanska ulica šte. 6.

Važno za vsa narodna kulturna društva.